

زندگینامه بانوی مجتهده آیت‌الله سیده نصرت امین اصفهانی

ابوالفضل شکوری

مقدمه

در تاریخ اسلام و مسلمانان، هر از چند گاهی زنان برجسته و نامداری در رشته‌ها و فنون مختلف از ادبیات و شعر گرفته تا علم حدیث، روایت، فقه، تفسیر و دانش‌های دیگر مانند ستارگان پر نور درخشیده و محیط خود را پرتو افشانی نموده‌اند.

کتاب‌های علم رجال حدیث، تاریخ ادبیات فارسی و عربی و تواریخ عمومی و سیاسی آکنده از نام‌های آنان می‌باشد، کتاب «مُحَدَّثَات» به قلم خانم دکتر غروی از جمله مراجع مربوط به شناخت زنان مُحَدَّثَة می‌باشد.

در دوران معاصر نیز خانم «نصرت امین» از جمله این ستارگان درخشان است که دارای اجازه اجتهاد و روایت حدیث از بالاترین مقامات مذهبی و مراجع معظم تقلید شیعه مانند حضرات آیات سید ابوالحسن اصفهانی، شیخ عبدالکریم حائری یزدی، حاج میرزا علی آقا شیرازی، شیخ محمد کاظم شیرازی، آقا محمد رضا نجفی اصفهانی و دیگر بزرگان بوده و خودش نیز به عالم وارسته و مرجع مسلمی مانند مرحوم آیت‌الله سید شهاب‌الدین مرعشی نجفی اجازه علمی و روایتی اعطاء نموده است.

وجود ایشان و آثار قلمی وی به عنوان یک امر واقع مبین این حقیقت است که رسیدن به مقام

فتوی و مرجعیت دینی و کسب منصب اجتهاد و فقاہت انحصار به مردان ندارد، زنان نیز در صورت وجود زمینه‌های مناسب و تلاش شخصی می‌توانند به چنین مقامی نائل آیند.

خلاصه زندگینامه

خانم امین اصفهانی فرزند حاج سید محمد علی امین التجار اصفهانی از مردان خیر، مؤمن و نیکو کار عصر خود می‌باشد. امین التجار نیز از یک خانواده ریشه دار و اصیل علمی و مذهبی اصفهان بوده است. پدر وی سید حسن فرزند سید محمد فرزند علامه میر معصوم حسین خاتون آبادی فرزند میر عبدالحسین مؤلف کتاب «وقائع السنین والأعوام» از مشاهیر و برجستگان علمای شیعه در اصفهان در دوران شاه حسین صفوی بوده است.^(۱)

خانم مجتهدہ نصرت امین در سال ۱۳۰۸ ق (۱۲۶۵ ش) در اصفهان چشم به جهان گشود و در چهار سالگی پا به مکتب خانه گذاشت تا روخوانی قرآن مجید و خواندن و نوشتن فارسی را فرا بگیرد.^(۲) و این در حالی بود که فضای حاکم بر آن ایام به گونه‌ای بود که کمتر خانواده اجازه می‌داد دخترش جهت آموزش و آشنایی با خط و نوشتن به مکتب یا مدرسه برود.^(۳)

آنگاه پدرش برای ادامه تحصیل وی در منزل، معلم خصوصی استخدام نمود و تا ۱۵ سالگی همچنان در منزل پدر به ادامه تحصیل پرداخت. وی در سن ۱۵ سالگی با پسر عموی خود به نام حاج میرزا معین التجار عقد ازدواج بست ولی همچنان تا بیست سالگی به ادامه تحصیل در ادبیات عرب و علوم شرعی ادامه داد و با مشکلات و تنگناها و ناهمخوانی‌های زندگی متأهلانه و امر تحصیل و تحقیق، مجذانه به مبارزه برخاست تا این که به مقام رفیع اجتهاد در فقه و اصول نائل آمد و در سال ۱۳۶۲ ق از آیت‌الله شیخ محمد کاظم شیرازی و در سال ۱۲۷۹ از آیت‌الله میرزای اصطهباناتی و شیخ محمد رضا ابوالمجد نجفی اصفهانی به دریافت اجازه کتبی اجتهاد

۱- رساله القرآن (مجله) شماره ۱۳، محرم و صفر و ربیع الاول ۱۴۱۴ هـ.ق، صفحه ۸۶، به قلم سید علی اشرف، چاپ قم دارالقرآن الکریم.

۲- همان.

۳- یادنامه بانوی مجتهدہ حجت‌الاسلام والمسلمین سیده نصرت امین صفحه ۹، معاونت امور فرهنگی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی اصفهان ۱۳۷۱.

ناثل آمد.

وی پس از خدمات فراوان علمی و تربیتی و نگارش کتاب‌های گرانقدر در ۲۳ خرداد سال ۱۳۶۲ش در سن ۹۷ سالگی بدورد حیات گفت و جسدش در اصفهان دفن گردید.

اساتید ایشان

عمده استادان وی در دوران تحصیل عبارتند از حضرات آیات:

- سید ابوالقاسم زفره معروف به حاج آخوند،
 - حاج آقا حسین نظام الدین کجویی،
 - آقا میرزا علی اصغر شریف،
 - سید ابوالقاسم دهکردی،
 - حاج میرزا علی آقا شیرازی،
 - حاج میر سید علی نجف‌آبادی (که بیشترین تأثیر علمی و معنوی بر وی راداشته است).
- همچنین خانم امین به نحوی از دانش حضرات آیات اساتید ذیل نیز بهره‌مند شده است که عبارتند از:
- آخوند ملا محمد کاظم خراسانی (صاحب کفایه)،
 - سید محمد کاظم طباطبایی یزدی (صاحب عروه)،
 - سید محمد فشارکی،
 - میرزا محمد تقی شیرازی،^(۱)
 - شیخ مرتضی مظاهری (که در تعلیم و تربیت ایشان بعد از میر سید علی نجف‌آبادی جایگاه دوم را دارد).^(۲)
- لازم به یادآوری است که خانم امین در اوج نشاط علمی و پژوهشی خود جلسات مباحثه و

۲- یادنامه بانوی مجتهد...، صفحه ۱۳، پیشین.

۱- رساله القرآن پیشین، صفحه ۸۷.

گفتگوی علمی فراوانی با بسیاری از فقها و مفسران قرآن و دیگر اندیشمندان شیعه داشته است که می‌توان از آن میان به کسانی مانند فیلسوف و مفسر بزرگ علامه سید محمد حسین طباطبایی، فیلسوف و ادیب نامدار علامه محمد تقی جعفری و علامه شیخ عبدالحسین امینی (صاحب الغدیر) اشاره نمود که بسیار با اهمیت بوده است.^(۱)

شاگردان و اجازه گرفتگان از خانم امین

مرحوم خانم امین با احساس وظیفه‌ای که در راه آموزش زنان احساس می‌کرد در این راه قدم‌های مؤثری برداشت. وی در سال ۱۳۴۴ش در شهر اصفهان حوزه علمیه‌ای ویژه بانوان به نام «مکتب فاطمه» تأسیس نمود که با حضور ۶۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر شاگرد شروع به کار کرد. تأسیس این مرکز بصورت یک نهضت علمی و فرهنگی در میان جامعه زنان درآمد که در این مرکز بانوان علاقه‌مند به کسب علم و فضیلت به تحصیل و تدریس علوم اسلامی در رشته‌های فقه و اصول، حکمت، عرفان و فلسفه و اخلاق پرداختند.

در این مرکز از شاگردان ماهانه دریافت نمی‌شد و کلیه هزینه‌های آن توسط شخص خانم امین تأمین می‌گشت. همچنین ایشان در اصفهان در همان روزها دبیرستان دخترانه‌ای تأسیس نمود و پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران آن مدرسه را به وزارت آموزش و پرورش هدیه نمود.^(۲)

در این مراکز علمی بانوان شایسته‌ای تربیت یافتند که برخی از آنان هم اکنون از مفاخر علمی و دینی کشور محسوب می‌شوند. از جمله آنان می‌توان از کسانی مانند خانم همایونی مدیر مکتب فاطمه و مرحوم سیده عفت افتخار امین (متوفای ۱۳۹۷هـ.ق)، فخرالسادات ابطحی مسئول مرکز تبلیغات دینی اصفهان و امثال اینان نام برد.^(۳)

علمای نامدار و فاضل زیادی از ایشان اجازه روایت دریافت نموده‌اند که شماری از آنان از

۱- همان، صفحه ۸۶.

۲- همان، صفحه ۳۵.

۳- رساله القرآن، صفحه ۸۵.

مراجع بزرگ تقلید در جهان تشیع محسوب می‌شوند، مانند حضرات آیات:

- ۱- سید شهاب الدین مرعشی نجفی،
- ۲- علامه سید عباس حسینی کاشانی مؤلف معجم اعلام الشیعه،
- ۳- شهید سید محمد علی قاضی طباطبایی تبریزی،
- ۴- سید محمد علی روحانی،
- ۵- علامه شیخ عبدالحسین امینی صاحب کتاب الغدير،
- ۶- شیخ عبدالله الشبیتی مؤلف کتاب «تحت رأیة الحق»،
- ۷- بانوی فاضل زینت السادات همایونی مترجم کتاب «اربعین هاشمیة» از عربی به فارسی.^(۱)

آثار قلمی خانم امین

آثار چاپ شده ایشان به زبان‌های عربی و فارسی به قرار ذیل است:

۱- اربعین الهاشمیة، به زبان عربی است و فقها و علمای نجف اشرف بعد از چاپ و مطالعه این کتاب بدون دغدغه خاطر درجه اجتهاد مؤلف آن خانم نصرت امین را تصدیق نموده و اجازه فتوی به وی دادند.

این کتاب متضمن بررسی و شرح و فقه الحدیث چهل حدیث در زمینه توحید و صفات حق تعالی، اخلاق و احکام شرع می‌باشد و دربردارنده نکته سنجی‌ها و مطالب جالب فلسفی، عرفانی، اصولی و فقهی است و بارها به چاپ رسیده است. ترجمه آن به قلم شاگردش خانم زینت السادات همایونی به زبان فارسی انجام گرفته است.^(۲)

۲- جامع الشتاب (به زبان عربی). پاسخ به سئوالات علمی است که شخصیت‌هایی مانند قاضی طباطبایی، شیخ محمد طه هنداوی نجفی، سید حسن الحسینی و دیگران از وی پرسیده‌اند و او پاسخ مبسوط داده است.

۲- یادنامه بانوی مجتهده...، صفحه ۳۱، پیشین.

۱- همان، صفحه ۸۸.

- ۳- معاد یا آخرین سیر بشر (به زبان فارسی).
- ۴- أَلْتَفَحَاتُ الرَّحْمَانِيَّةِ فِي الْوَارِدَاتِ الْقَلْبِيَّةِ (به زبان عربی). شرح تجارب و خاطرات عرفانی و سیر و سلوک شخصی است.
- ۵- اخلاق (به زبان فارسی). اقتباسی از کتاب طهارة الاعراق ابن مسکویه همراه با برخی حواشی خانم امین می‌باشد.
- ۶- مخزن العرفان در تفسیر قرآن (به زبان فارسی در ۱۵ مجلد). ترجمه و تفسیر کاملی از قرآن مجید می‌باشد که چاپ و منتشر شده است.
- تا آنجا که ما آگاهی داریم در طول تاریخ اسلام این اولین تفسیر کامل و جامع قرآن مجید است که توسط یک زن انجام گرفته است، و بسیار شایسته مطالعه و دقت می‌باشد.
- ۷- سیر و سلوک در روش اولیاء و طریق سیر سعءاء (به زبان فارسی).
- ۸- مخزن اللئالی در مناقب مولی الموالی علی علیه السلام (به زبان فارسی).
- ۹- روش خوشبختی و توصیه به خواهران ایمانی (آموزش اخلاق و عقاید به زبان فارسی).^(۱)

نمونه‌هایی از اجازه اجتهاد و روایت اساتید

به خانم امین و اجازه وی به دیگران

مقامات عرفانی و شایستگی‌های اخلاقی و انسانی خانم نصرت امین بسیار بالاتر از آن است که با این شرح حال نویسی ساده روشن شود، و این کار مقاله ویژه خود را می‌طلبد. در این جا برای کسانی که علاقه‌مند مطالعه و آگاهی‌های بیشتری در باره ایشان هستند، شماری از منابع چاپ شده در باره او را معرفی کرده و سپس به درج تصویر و ترجمه برخی از اجازات علمی مربوط به ایشان می‌پردازیم.

۱- ر.ک: یادنامه بانوی مجتهده... صفحات ۳۴ - ۳۱، پیشین، رساله القرآن، صفحه ۸۸، پیشین.

الف- منابع جهت مطالعه بیشتر:

- ۱- یادنامه عالم مجتهده حاجیه خانم امین (بانوی ایرانی)، به اهتمام مصطفی هادوی (متخلص به شهیر اصفهانی)، چاپ اصفهان، چاپخانه بزرگمهر ۱۳۶۴.
- ۲- نمونه‌هایی از زنان دانشمند، محمد الحسّون، تهران، انتشارات نمایشگاه تشخص و منزلت زن در نظام اسلامی ۱۳۶۹.
- ۳- فقهای زن در اسلام، اکرم مهربان، تهران، انتشارات نمایشگاه تشخص و منزلت زن در نظام اسلامی، دی ماه ۱۳۶۹.
- ۴- نگرشی کوتاه به زندگانی مرحوم آیت‌الله یگانه بانوی ایرانی حاجیه خانم امین قدّس سره. نوشته ف. مدرس هاشمی، اصفهان اردیبهشت ۱۳۷۱.
- ۵- شرح حالی از یکتا مجتهده قرن بانو نصرت امین. سهیلا رهگذر، اصفهان، فروردین ۱۳۷۱.
- ۶- بانوی مجتهد ایرانی، نوشته ناصر بیدهندی، چاپ قم.

ب- نمونه‌های اجازات علمی:

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

اجازه‌های اجتهاد و روایت

اجازه اجتهاد حضرت آیت‌الله العظمی آقای محمد کاظم شیرازی به بانو امین

بسم الله الرحمن الرحيم

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ لَانَبِيٌّ بَعْدَهُ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ

از آن‌جا که شرف و برتری علم بر کسی پوشیده نیست و مواهب آن به شمار در نمی‌آید، لذا مردم به تحصیل آن اشتیاق می‌ورزند. دختر مرحوم حاج سید محمدعلی امین‌التجار اصفهانی - طالب‌نژاد - که بانویی بزرگوار، شریف، اصیل، عالم و فرزانه، برگزیده زنان زمان و مایه شگفتی دورانش می‌باشد، از کسانی است که مدت مدیدی از عمرش و زمان درازی از زندگانش را صرف تحصیل علم نموده است.

ایشان از بنده اجازه خواست. من بعضی از آن‌ها را که ایشان در پاسخ به سؤالات امتحانی فقه و اصول و نیز شرح‌هایی که برخی اخبار نوشته بود، دیدم. پس از آن‌که به شهادت تنی چند از بزرگان مورد اطمینان، ثابت شد که آن‌ها از اوست؛ مراتب فضل و طول ید وی در علوم معقول و منقول و نیز دست‌یابی ایشان به مرتبه‌ای از مراتب اجتهاد را، دریافتیم. پس بر ایشان باد عمل به احکامی که به روش‌های شناخته شده بین بزرگان و دانشمندان اسلامی، استنباط می‌کند. و باید خدای را بر این نعمت گرامی و مرتبه عالی سپاس گوید. بر او باد اجتهاد و نگاه‌داری جانب احتیاط. به ایشان اجازه دادم که روایت کند از من، تمامی آن‌چه را که روایتش برای من صحیح است، به طریقی که متصل به ائمه معصومین - صلوات الله علیهم اجمعین - باشد.

درود، رحمت و برکت خدا بر او و بر تمامی خواهران و برادران مؤمنم باد.

نجف، حرم مطهر امیرالمؤمنین علی علیه السلام هفتم صفر ۱۳۵۴ هجری محمدکاظم شیرازی

«آن‌چه را آقای محمدکاظم شیرازی نوشته‌اند، صحیح است. امیدوارم آن بانو مرا از دعای خیر، در جاهایی که گمان اجابت می‌رود، فراموش نکند، همان‌طور که بنده ایشان را از دعای خیر فراموش نمی‌کنم.»

عبدالکریم حائری

بسم الله الرحمن الرحيم

والحمد لله وحده . والصلوة والسلام على من لا نبي بعده . ومن بعد ذلك
 فان شرف السليم لا يتقن وفضله لا يحصى ولذا اشادت الاستخفاف بقوس
 وعن حرف مده مدبرة من غير علم وبسيرة الشبهة والبراهين في قوله سيده
 النبي سيد العالمين الفاضلة خفة ناصية من محله وانجمته وبسيرة
 والحق في ضم دامت سبلها بنت الرحم المعطف بجميع سيد محمد علي
 الذي صحتها طيبه . ولقد استجارت من وارتقا بعض صاحبها ان
 الذي ستمت من القومية الانسانية او في شروخ على بعض اخباره وبعده ثبت
 بشهده بعض العلم الثقات انه منها كشف عن ارباق فضها وطلول جده
 في العقول والنقول وبلغها من ثمة من ارباب جهتها وقلها العبد ما استطاع
 من ادحام على الطريقة التي لو بين العلم والتمه الله على هذه القصة بينه والرضا
 العلمية وعليها بالاجتهاد وسدو طرق الاجتهاد وقد اخرجت لها ان
 ترو عن صاحبها في روايته بطرق المتصلة الا انه في المفهومين
 صلوات الله عليهم اجمعين والسلام عليها وعلى كل خيراتها واخوانها من المؤمنين
 والمؤمنات في حقهم وببركاته وقدرت من الرجز في الدنيا والآخر العلية
 على شرفها صلوة وبها من كرمها في السبع من ضم شبه الف في تمامه واربعين
 في الامم واليوم صلوات الله عليهم اجمعين

بسم الله الرحمن الرحيم
 اللهم صل على سيدنا محمد
 وعلى آله وصحبه وسلم
 في هذا اليوم المبارك
 الذي جعله الله لي
 في هذا اليوم المبارك
 الذي جعله الله لي
 في هذا اليوم المبارك
 الذي جعله الله لي

اجازه اجتهاد حضرت آیت‌الله آقای حسینی شیرازی اصطهباناتی به بانو امین

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و افضل الصلوات و اكمل التحيات على اشرف الانبياء
و المرسلين و اكمل السفراء و المبلغين محمد ﷺ و آله الكهف الحصين و غياث
المضطر المسكين و لعنة الله على اعدائهم ابد الابدين و دهر الداهرين.

بانوی گرامی، شریف، اصیل، عالم و عامل، جامع علوم عقلی و نقلی، گوهر روزگار و حجت
زنان زمان؛ دختر مرحوم حاج سید محمدعلی امین‌التجار اصفهانی – طاب‌ثراه – از کسانی است
که مدت مدیدی از عمر عزیز و زمان درازی از زندگی گران‌قدرش را، در تحصیل علوم شرعی و
معارف دینی و تکمیل مکارم اخلاق حسنه و تحقیق و تنقیح قواعد فقه و اصول گذرانده است؛ تا
جایی که به مراتب عالی علم و دانش نایل آمد و از کسانی گردید که او را با انگشت به یکدیگر
نشان می‌دادند.

ایشان از این حقیر اجازه خواست و این بنده از وی، در مسائل فقه و اصول کسب اطلاع
نمودم. پاسخ‌های ارسالی، که به گواهی تعدادی از بزرگان مورد اطمینان، ثابت می‌کرد آن جواب‌ها
از خود ایشان است، از طول ید و کثرت اطلاعات و وجوه قوه استنباط و دستیابی ایشان به
درجه‌ای از اجتهاد، خبر می‌داد. پس بر ایشان باد عمل به احکامی که به روش شناخته شده بین
علمای اسلام، استنباط می‌کند. و این فضل و موهبتی الهی است که خداوند به هر کس از زنان و
مردان که بخواهد عطا می‌کند. و چه نیکو سروده است:

فَلَوْ كُنَّ النِّسَاءُ كَمِثْلِ هَذِهِ
لَفَضَّلْتُ النِّسَاءَ عَلَى الرِّجَالِ
فَلَا التَّائِبُ لِاسْمِ الشَّمْسِ عَارٌ
وَلَا التَّدْكِيرُ فَخْرٌ لِهَلَالِ (۱)

باید خدای را بر این نعمت‌ها و بخشش‌های گران قدر که به او عطا کرده است، سپاسگزار
باشد. به ایشان اجازه دادم که روایت کند از من آن‌چه را که روایتش برای من صحیح است به
طرقی که به مشایخ بزرگ و دانشمندان جامع علوم – که خدا مقامشان را در بهشت عالی گرداند –
منتهی گردد.

۱- ترجمه: اگر زنان همانند این زن بودند، هر آینه زنان بر مردان برتری داشتند. پس خورشید را تنگی از مونت
بودن اسمش و هلال را فخری بر مذکر بودن نامش نیست (در کلام عربی «شمس» مونت مجازی و «هلال»
مذکر است).

... توصیه‌ام
به ایشان این
است که در
موارد شبیهات
جانب احتیاط را
رها نکنند زیر
این راه
نگاهدارنده
انسان است. و
امیدوارم که مرا
از دعای خیر
فراموش نکنند.

صفر الخیر
۱۳۵۴ ابراهیم
حسینی شیرازی
اصطهباناتی

بسم الرحمن الرحیم

۲۰۵

الحمد لله رب العالمین وفضلهموات واکرامهموات علی انفس الباقیا سلیمین
و الحمد لله عزادو بطلین محمد و آله الکف المصین و بیات بصر المسلمین
علی اعدائهم ابراهیمین و در الدارین و جلدان سید اکملیه البقیه
و علیه السلام و فضل العیان و عسارت من بیات الیه بان و نه استقامت
فخرتها فی سائر السوره و فقیه فارست الیه اجرتها و برکتها صحیح و ثبت
بعض الثقات الاجل و نه انهم کاشف عن الملک علیها و نور اعلامها و اهدوها
و استبساط بطریقها الی در ترمز اجتهادها علیها استنبطت من اد حکام تألیف الامام
بنی الامام و ذلك بضره لیتیم بیات من ارباب و نسا و نسک و قال فکلن
بشر منیر لفضلت انسا و علی الیه انی ان بیات نام انسا و و لا الیه کفر
علیه السلام و خطا من بضره و الامام و اوله من بضره انسا و اوله من بضره
تألیف و اجازت لا اصار به بطرف الشبهه الیه علی الکلام و اوله من بضره
سماویه و اوله من بضره سماویه و اوله من بضره سماویه و اوله من بضره سماویه
الشیخ علی بن ابراهیم و اوله من بضره سماویه و اوله من بضره سماویه
و اوله من بضره سماویه و اوله من بضره سماویه و اوله من بضره سماویه
فی شهر صفر الحرام ۱۳۵۴

اجازه حضرت آیت‌الله آقای محمدرضا نجفی اصفهانی به بانو امین

بسم الله الرحمن الرحيم

هنگامی که گلستان خوش‌رو، و هوایش صاف و رایحه پاکش پراکنده گردد؛ آن‌گاه که نسیمش روح‌بخش شود و جویبارها در سایه درختانش روان گردد، بلبلان عندلیب با هوشیاری کامل به زیباترین و نیکوترین و پسندیده‌ترین وجهی، حدیث قدرت لایزالی و سرود سپاس و ستایش پروردگاری را می‌سرایند، که گفتار واجب‌الوجودی او بر صفحات عالم امکان رقم خورده است. دریاها نیز به زبان امواج، اخبار جود و کرم خداوند را روایت می‌کنند.

آفریدگار را سپاس و ستایش می‌گوییم، حال آن‌که هیچ گفتاری نمی‌تواند حق حمد و ثنای اهلی را، آن چنان‌که شایسته است، ادا کند. خدای را شکرگزاریم بر فراوانی و تواتر نعمت‌هایش که همه از لطف اوست. و سلام و درود می‌فرستیم بر همه پیامبران و فرستادگان و مبلغین وحی و دستورات الهی، به ویژه بر برترین آنان و عالی‌ترین واسطه بین عالم رسالت و جهان خلقت، حضرت محمد ﷺ و خاندان پاکش که آثار شرافت و بزرگواری را پی در پی و سینه به سینه، روایت کردند. آنان که پذیرش طاعات، موقوف بر دوستی، و قبولی عبادات منوط به شناختن حق ایشان است. هم‌چنین رحمت و رضوان الهی بر گذشتگان و مشایخ صالح ما با باد که راه آنان را پیروی کردند و علوم و آثار آن برگزیدگان حق را به ما سپردند.

اما سیده دانشمند و شریف، گوهر گران‌قدر مستور، میوه درختی که اصلش ثابت و شاخه‌هایش در آسمان است، گل سر سید باغ فرزندان زهرای اطهر علیها السلام، صاحب مفاخر و مناقب بزرگ بانوی خاندان ابی‌طالب، که راه آباء و اجداد گرامیش را پیروی کرده و مکارم اخلاق و بزرگواری‌ها را در خود جمع نموده، و هم او که در حسب و نسب بزرگواری و شرافت را اعلی درجالتش به خود اختصاص داده؛ بانوی فرزانه، حکیم، عارف کامل، صاحب فضایل، سیده مشایخ، بانوی گران‌قدر واصل به رحمت الهی، صاحب شرف عالی، کسی که غرفه‌های بهشتی از جوار جدش نور گرفته و

خدا شراب‌های خالص بهشتی را شربت صبح و شامش قرار داده است، کتاب ارجمندش هاشمیه نامیده بود، به من هدیه کرد. اگر امر نامگذاری به بنده سپرده می‌شد، من، آن را «فاطمیه» می‌نامیدم.

این کتاب را گنجینه‌ای از گوهرهای گران‌بها یافتیم که از آن بهره‌های فراوان به دست می‌آید. تالیفی که به شهادت هر مؤلفی دربرگیرنده انواع علوم و زنده‌کننده آثار و سنن و رسوم اسلامی است.

تَزَيِّنَ مَعَانِيَهُ الْفَاظَهُ وَ الْفَاظَهُ زَايِنَاتُ الْمَعَانِي (۱)

چه بسیار از گنجینه‌های نهفته اسرار که آشکار نموده و مشکلات اخبار را که تفسیر کرده و چه فراوان مواردی که دشواری را از مسائل پیچیده برطرف نموده و چه بسا در موارد اختلافی که راه صحیح را برگزیده است. جای شگفتی؛ نیست که اهل بیت علیهم‌السلام به آن چه در آن است داناتر و به ظاهر و باطن آن آگاه‌ترند. کتابی که همراه قرآن است، ام‌الکتابی که اگر بخشی از آن به گونه‌ای شایسته ظهور و صدور یابد، آفاق شکافته می‌شود و سرزمین‌ها از شام تا عراق درهم نوردیده می‌شود و مدارس علم و مجالس علما را در برمی‌گیرد.

چگونه است که این گوهر گران‌قدر مستور مانده؛ گوهری که باید او را شناخت. و شایسته است که زنان عقیق و شریف به او (بانوی علوی اصفهانی [امین]) بیالند و افتخار کنند، آن گونه که مردان بزرگ بدان‌گونه ستوده نشده‌اند.

...به ایشان اجازه داده‌ام که روایت کند از من (به این طریق)، تمامی کتب شیعه و روایات آنان را، از آن چه که روایتش (به این طریق) برای من صحیح است و نیز به طریقه‌های دیگری که آن‌ها را ذکر نکرده‌ام و بیشتر آن‌ها در پایان کتاب مستدرک الوسایل شیخ علامه نوری مذکور است.

محمد رضا نجفی اصفهانی

۱- ترجمه بیت چنین است:

الفاظش معانی آن را زینت داده است و معانی زینت‌دهنده الفاظ آن است.

اجازه بانوی مجتهده امین به مرحوم آیت الله العظمی مرعشی نجفی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله وحده و الصلاة والسلام على من لا نبي بعد و على آله و صحبه الناهجين نهجه.
عالم علامه، فاضل مؤيد العلماء عاملين، سيد سند، جناب آقاي سيد شهاب الدين حسني حسيني غروي، عالم به علم نسب، مكنتي به ابوالمعالي و مشهور به آقاي نجفي - دامت افاضاته - از اين جانب اجازه خواست. پس از استخاره از خداوند تعالي، به ايشان اجازه دادم كه روايت كند از من هر چه را كه روايتش براي من صحيح است از كتب تفسير و ادعيه و حديث و فقه، و غير اينها از تاليفات شيعه آن چه اصحاب ما از غير شيعه روايت کرده اند، به جميع طريقي كه معلوم و در جاي خود مضبوط است.

از اين طرق است اجازه حجة الاسلام شيخ محمدرضا نجفي اصفهاني - دامت بركاتة - از سيد حسن صدر عاملي، از شيخ عالم حاج مولي علي پسر مرحوم ميرزا خليل، از شيخ عبدالعلي رشتي از كاشف الغطاء و سيدعلي صاحب رياض، هر دو از مولي محمداقبر بهبهاني از پدرگراميش محمد اكمل از علامه سيرواني و مولي جمال الدين خوانساري و شيخ جعفر قاضي و مولي محمداقبر مجلسي، همگي از مولي محمدتقي مجلسي از شيخ بهاءالدين عاملي - قدس الله اسرارهم - به طريقي كه در اول كتاب اربعينيه مندرج است.

به ايشان همان چيزي را توصيه مي كنم كه جدم اميرالمؤمنين - صلوات الله عليه و آله الطاهرين - به فرزندش امام حسن عليه السلام در هنگام بازگشت از صفين نوشت و در آن به وي چنين وصيت كرد:

«فرزندم! تو را به تقوا و التزام به فرمان خدا، آباد كردن قلب و روح با ذكر او، و چنگ زدن به ريسمان الهي توصيه مي كنم، و چه وسيله اي مي تواند مطمئن تر از رابطه اي كه بين تو و خدا است - اگر به آن چنگ زني - باشد؟ پس قلبت را با موعظه و اندرز زنده كن، (و هوای نفست را) با زهد

و بی‌اعتنایی بمیران، دل را با یقین نیرومند ساز و با حکمت و دانش نورانی نما و با یاد مرگ رام کن و آن را به اقرار به فناء دنیا وادار، و با نشان دادن فجایع دنیا او را بصیر گردان، و از حملات روزگار و زشتی‌های گردش شب و روز بر حذرش دار. اخبار گذشتگان را بر او عرضه نما و آنچه را که به پیشینیان رسیده یادآوریش کن، در دیار و آثار مخروبه آن‌ها گردش نما و درست بنگر آن‌ها چه کرده‌اند، ببین از کجا منتقل شده‌اند و در کجا فرود آمده‌اند؛ خواهی دید از میان دوستان منتقل شده و به دیار غربت بر انداخته‌اند؛ گویا طولی نکشد که تو هم یکی از آنان خواهی بود، بنابراین منزلگاه آینده خود را اصلاح کن و آخرتت را به دنیایت مفروش».

به ایشان سفارش می‌کنم که در سفارشات امیرالمؤمنین بسیار تفکر کنند؛ و در سخنان آن حضرت در نهج‌البلاغه بعد از آیه «أَلْهَيْكُمْ التَّكَاثُرُ» زیاد تأمل کنند. کسی نیست که آن را نصب‌العین خود قرار دهد، مگر دنیاو همه آن‌چه در اوست، نزد او همانند بال مگس پست و بی‌ارزش گردد.

از خداوند متعال توفیق همه را در عمل به آن سفارشات مسألت می‌نمایم. و از او می‌خواهم که به حق پیامبر و خاندان پاکش ما را به اندازه یک مژه به هم زدن به خود وانگذارد.

والسلام علیه و علی جمیع اخواننا المسلمین و رحمة الله و برکاته.

اول محرم الحرام ۱۳۵۸ هجری

علویة امینیه دختر حاج محمدعلی امین‌التجار اصفهانی

بسم اهل الرحمن الرحيم الحمد لله وحده

والصلوة والسلام على من لا نبي بعده و على آله وصحبه الثمينة
 و بعد ان جاء السيد العالم العظام والفاضل المؤيد الامام
 محمد بن ابي طالب العالمين السيد السند السيد شهاب الدين الحسيني
 الحبيب رضي القروس الثابتة الكافي بابه المعول والمستوفى
 نجفي و من اخذت قد استجاز من الحقة فاستوفى الله
 في اجازته واجزت له ان يروي عن من صح ما صححت له روايته
 من كتب النسخ والادوية والحديث والفقه وغير ذلك من معتققات
 اصحاب و ما رآه من غير ما يجمع طرق المعلومة المضبوطة في كتابها
 عن مشايخ الكرام منها ما اجتزأ به اجازة حجة الاسلام الشيخ محمد
 التيجاني في سفره و امت برامته من السيد حسن الصدر العالم من الشيخ
 العالم الشيخ مولد علي بن المرحوم ميرزا خليل من الشيخ عبد العلي التستلي
 فاشرف الخطباء السيد ابو صاحب الترياق علاه من المولى محمد باقر الجبلي
 من والدين له جدته الكلي من العلامة الشيرازي والمولى جمال الدين
 الخرفي والشيخ جعفر القاسمي والمولى محمد باقر الجبلي جميعا من المولى محمد
 تقى المجلسي والشيخ بهاء الدين الذي قد سئل الله الامام ميرزا حسن
 في اول كتاب اربعينته و اوصيه و امت اخذت بهاء و ميرزا جعفر في موضعين
 صلوات الله عليهم و على اكرم الله مني الى ابنه الحسن عليه السلام فيما كتب اليه
 عن انصافه من صفيين وهو قوله عليه السلام فادعيك بشيئ من الله ثم
 يا بني ولزوم امره و محارفة طلبك بذكره فلا تصفم بحبله و ان سبب
 اذنك من سبب طلبك و من الله جل جلاله ان اخذت به فاقم قلبك بالمراد
 و ائمه بالزهد و قوة باليقين و ذوقه بذكر الموت و قرره بالفناء و

اسلینہ بالخشية واشعره بالعبر و تعبره قبح جمع الدنيا وعذره صوره العبر
 ونحس تعلبه وتعلبت الليالي والايام وأعرض عليه أخبار الماضين و
 ذكره بما أصاب من كان نبيك من الأولين وميزه ديارهم وامتنانهم
 وانظر فيما فعلوا من حلو او نزلوا ومن انقلوا فانك تجد من ترائفوا
 من الأئمة وحلوا دار الفرية والآنك من طيب قدر مرسات كأهدم قاصح
 شواك ولا تبع آخرتك بلينك واوصيه ان يكثر الشكر فيما تضمنته هذه
 الرصينة المباركة والمقدر فيما اورد في التبع من كلامه فيلزم عدم بد قول له ليجزم
 الشك اثر فما من احد جعل منصف عينيه الا وقد صارت الدنيا بجمع ما فيها
 من نعم كجمع بعرفته واسئل الله تعالى ان يوفقنا جميعا لذلك وان لا يكلنا الا لنفسه
 طرفه عين بالبنى والار الطاهر من صلوات الله عليهم اجمعين و ۱۰ طيبه وجمع
 اودنا المؤمنين ورحمة الله وبركاته هرزه في فرة شهر محرم الحرام ۱۳۵۸
 وانا الفقير الفقير الراضع رتها الفقير العوزة الاثنية بنت الحاج المير محمد باللقب بالبحر

رتال جامع علوم انسانی

پښتونستان د علومو او انساني مطالعاتو د مرېزې
پښتونستان د علومو او انساني